

انور مسعود 8 نومبر 1935ء نوں گجرات وچ پیدا ہوئے۔ والد داناں محمد عظیم اے۔ آپ نے پنجاب یونیورسٹی توں ایم اے فارسی دا امتحان پاس کیتا تے لیچرار مقرر ہو گئے۔ مختلف کالجوں وچ پڑھاندے رہے۔ گورنمنٹ کالج راولپنڈی وچ فارسی دے اُستاد رہے۔ انور مسعود ایسے دکھاں درداں دی ماری دُنيا واسطے ہائے تخلیق کردا اے تے لوکاں نوں غماں توں نجات دیواندا اے۔ اوس دے شعر پڑھن دا انداز ایڈا دلکش تے اثر انگیز اے کہ اوس دا کلام لوکاں دے ذہناں اُتے نقش ہو جاندا اے تے دلاں وچ اُتر جاندا اے۔ اوس نے پنجابی توں اُردو فارسی تے اردو وچ وی شعر لکھے نیں۔ پنجابی وچ اوہدا اُکو مجموعہ ”میلہ اکھیاں دا“ دے سرتانویں نال چھپ چکیا اے، جس نے لوکاں توں مقبولیت حاصل کیتی اے۔

اک تے اوہدا کلام گلاب دیاں پکھڑیاں ہار کھڑیا ہوندا اے تے سونے اُتے سہاگہ اوہدا دل موہ لین والا پڑھن دا انداز اے۔ اوہدی پنجابی شاعری وچ جتھے مزاح اے اوہتھے نال ای طنز دے ڈوگھے تے ترکھے نشروں موجود نیں، جیہڑے ذہن دے اندر کھسب جاندے نیں۔ آکھیا جاندا اے کہ طنز وی اک طراں دا ذہنی تشدد اے، پر انور مسعود دے طنز وچ تشدد دی تھاں اصلاح دا کچھ نمایاں اے۔ اوہدے محول چمکھے کوئی نہ کوئی سبق ضرور ہوندا اے۔ نظماں توں اڈا انور مسعود نے کجھ پنجابی قطعات تے رُباعیاں وی لکھیاں نیں۔

جمعہ بزار

سبزی	مرچ	مسالے	سارے	جمعہ	بزارے	دیکھے
کیسے	کیسے	عجب	نظارے	جمعہ	بزارے	دیکھے
سارے	بند	بزار	تے	گھٹا	ایہہ	بزار
مسجد	دا	ہمسایہ	میلا	چوکی	روشن	والا
ہم	ہما	کے	آیا	اتھے	سارا	آل
آبا،	چاچا،	تایا،	پھپھا،	اتی،	باجی،	خالہ
لوک	ولیتی	دیس	سارے	جمعہ	بزارے	دیکھے
رنگ	برگی	کاراں	دالیاں	لگیاں	ہویاں	پالاں
ہر	کوئی	اتھے	میرے	واگوں	ڈُپا	وچ
کھیری	چیز	خریداں	ایتھوں	کیہڑا	سودا	ٹالاں
اوتھے	چوکھا	بھیڑ	بھڑکا	جیہڑی	تھانویں	دالاں
مٹی	ڈھوڑ،	غبار	غبارے	جمعہ	بزارے	دیکھے
کیسے	کیسے	عجب	نظارے	جمعہ	بزارے	دیکھے

کیمڑی شے نہیں دیکھی اتھے دیکھے نیں ہدوانے
ایس ہزارے وکدے دیکھے آساں مکئی دے دانے
ون سوئے دیکھے اتھے کبل لیف سرہانے
کاراں دے وچ ڈٹے ہوئے ڈٹھے بال ایانے
ہسدے روندے تے گرلانڈے بال وچارے دیکھے
کیسے کیسے عجب نظارے جمع ہزارے دیکھے

لنڈے دا سامان خریدن لوکی ڈردے ڈردے
ہنڈے ورتے کوٹ، سویٹر چکدے ویہندے دھردے
فیشن نویں نبھاون دے پے سستے چارے کر دے
گھر دا پردہ رکھن نوں پے لین پُرانے پردے
اودر کوٹ، جراباں، شالیں، سودے سارے دیکھے

کیسے کیسے عجب نظارے جمع ہزارے دیکھے
نویں نرالی جاپی جس نے جو اواز لگائی
کبے ملوکان والا بھائی کشش وکسے آئی
مونگ پھلی نوں آکھے کوئی پتے دی بھرجائی
گتے وچن والا کوکے لئی گئی مٹھیاں
برنی دی اواز سنی تے شکر پارے دیکھے

کیسے کیسے عجب نظارے جمع ہزارے دیکھے
کوئی بجوس اتاراں والا نوش پیا فرماندا اے!
کوئی مرغی ذبح کرا کے تھیلے وچ پیا پاندا اے!
کوئی گاہک ہزاراں دا قالین خریدی جاندا اے
خالی کھیسے والا کوئی اکھیاں نوں ترساندا اے
مہارت ساسی کئی وچارے جمع ہزارے دیکھے!

کیسے کیسے عجب نظارے جمع ہزارے دیکھے
شامیں سستے وچن لگ پے سودے وچن والے
ایہہ موقع دیکھ رہے سن کئی خریدن والے
ایدوں بعد ملنگاں وانگوں بیٹھے بیٹھن والے
سودے والی خالی چینی بال کے سیکن والے
رات ہمیری، بھانہڑ تارے جمع ہزارے دیکھے

کیسے کیسے عجب نظارے جمع ہزارے دیکھے

فرہنگ

آ

آپ مہارے۔۔۔ اپنے آپ	انگاہ ساکاں۔۔۔ رشتے داراں
آگ۔۔۔ راہنما	اگر اہی۔۔۔ وصول کرنا
آل دوالا۔۔۔ ارد گرد	اگ سنگ۔۔۔ آتہ پتا
آمناء صدقہ۔۔۔ بجایہ کسی بات کا دل سے یقین	الانی۔۔۔ خالی
آواگت۔۔۔ آجین چیت	الم۔۔۔ دکھ
آئیے۔۔۔ ماں	الملک۔۔۔ ہو لے جیسے
ابدال آباد۔۔۔ قیامت تیک رہن وال	انگ۔۔۔ حصہ
اتولویں۔۔۔ بے حساب	انڈر گراؤنڈ۔۔۔ زمین تھلے
اٹے سٹے۔۔۔ اندازے	انتشار۔۔۔ کھلنا پکھلنا
اچرج۔۔۔ انوکھی	انملا۔۔۔ قیمتی
اچچ۔۔۔ خاص	انت۔۔۔ حد
اچ پدھر۔۔۔ اعلیٰ سطح	ان چھوئیاں۔۔۔ جیہناں نوں ہتھ نہ لایا ہووے
اڈمبر۔۔۔ ٹھکانہ	پاندھیاں۔۔۔ راہیاں
اربع عناصر۔۔۔ چار عناصر اگ، ہوا، پانی، مٹی	پالاں۔۔۔ قطاراں
اڑی۔۔۔ ضد	پچے۔۔۔ اُپڑے
اسارے۔۔۔ تعمیر کیجے	پر وار۔۔۔ خاندان
اسرار۔۔۔ بھیت	پسریا۔۔۔ کھلریا
اعتراف۔۔۔ قبول کرنا	پریرے۔۔۔ ترغیب دینی
اکسیر۔۔۔ موثر دوا	پلانگھاں۔۔۔ چھالاں
اکھوتری گل۔۔۔ فال تو گل	پنگریا۔۔۔ پھٹ پیا
	پورباں۔۔۔ مشرقی
	پیڑھی۔۔۔ نسل
	پینڈا۔۔۔ سفر
	پینی۔۔۔ انگلستان و انگا سکے
	بھاء۔۔۔ قسمت نصیب
	بت۔۔۔ وجود
	بٹ بٹ۔۔۔ حیرانی نال دیکھنا
	بشیر۔۔۔ خوشخبری دین والا

سندی۔۔۔دی، والی	چنگ۔۔۔چنگاری، چواتی	تاتکھ۔۔۔آس
سندید۔۔۔سنبھا، پیغام	چوداں طبق۔۔۔ست زمیناں، ست آسمان	تختی۔۔۔چان
سنگی۔۔۔ساتھی	چیناں۔۔۔دانے	تربت۔۔۔قبر
سوانیاں۔۔۔زنائیاں	چیلے۔۔۔مرید	تریواں۔۔۔ٹرودی جاواں
سُنی۔۔۔کلم تکی، ویرانی	چھیکڑواری۔۔۔اخیرداری	تطہیر۔۔۔پاکیزگی
سوہندیاں۔۔۔چنگیاں گلدیاں	ح	توڑے۔۔۔بھانویں
سیڑل۔۔۔موکی	حکمت۔۔۔دانائی	توقیر۔۔۔عزت
سوئے۔۔۔وڈے کھال	خ	تیغوں۔۔۔تکواروں
ش	خاک۔۔۔مٹی	تھیڈڑے۔۔۔تیرے
شیر۔۔۔اُونٹ	د	ث
شادمانیاں۔۔۔خوشیاں	دراڈی۔۔۔دوروی	ٹاہریاں۔۔۔قبیلے
شوکراں۔۔۔اُچیاں اوازاں	درکار۔۔۔چاہیدا، ضرورت	ٹوہ۔۔۔بھال
ض	دھنی۔۔۔ماہر	ٹھٹھمبر۔۔۔سہم
ضرب۔۔۔سٹ، چوٹ	دیس واسی۔۔۔وطنی	ج
ط	ویدن۔۔۔ویکھنا، زیارت کرنا	جانی۔۔۔لگی
طالب۔۔۔چاہیوان	ر	جپ۔۔۔ذکر
طالع۔۔۔قسمت	رائی کیناں۔۔۔امیراں، شوقیناں	جَت۔۔۔ملائم وال
طاقی۔۔۔کھڑکی	راشن۔۔۔کھان پین داسامان	جَم۔۔۔جھشید بادشاہ
ع	س	جماد۔۔۔جمادات پتھر وغیرہ
عظیم۔۔۔وڈا		جرنا۔۔۔برداشت کرنا
		جھمب۔۔۔واچھڑ
عیان۔۔۔ظاہر	ساج۔۔۔ساز	ج
غ	سائل۔۔۔سوالی	چت۔۔۔دل
غاصب۔۔۔ناجائز قبضہ کرن والا	سپاہے۔۔۔سپ پالن والے	چھیتیاں۔۔۔کالیاں
ف	سدھارنا۔۔۔راوند ہونا، بالکل ٹھیک کر دینا	چھمکی۔۔۔پھن
فرنٹ۔۔۔محاذ	سک۔۔۔چاہت	چھل ویسی۔۔۔دھوکہ دے گا

فعل۔۔۔ عمل

قیون۔۔۔ ہو گیا، کائنات بن گئی

ق

مڈیا راں۔۔۔ جوان کڑیاں

قابلیت۔۔۔ لیاقت

قول۔۔۔ گل

ک

کٹھنیں۔۔۔ خطائیاں

گدورتاں۔۔۔ نفرتاں

گنگی۔۔۔ بھیڑا دوست

گن۔۔۔ ہو جا

گندن۔۔۔ سونا

گنوں۔۔۔ کولوں

گھنڈنا۔۔۔ کھلرنا

کا کورولا۔۔۔ شور

گہنا۔۔۔ ذبح کرانا

گ

گجٹ۔۔۔ گزٹ

گراٹیاں۔۔۔ پنڈ والیاں

گھلم گھلا۔۔۔ کھلتا

گوہ گوجری۔۔۔ غوردے قابل

گہکدے۔۔۔ بس دے

ل

لاٹانی۔۔۔ بے مثال

لام۔۔۔ جنگ

لا زوال۔۔۔ ہمیش رہن والا

لسان القرآن۔۔۔ قرآن دی زبان

لیہا۔۔۔ اُن دا کیزا

م

مانا۔۔۔ غرور

نیم۔۔۔ اڈھا

و

واضح۔۔۔ وچار وٹاندر، خیالاں دا تبادلہ

وسوسہ۔۔۔ وہم گمان

وسوں۔۔۔ رہائش، آبادی

وسیب۔۔۔ معاشرہ

وسیہ۔۔۔ سماج

وسنیکاں۔۔۔ باشندیاں

وہندی۔۔۔ ٹرپندی

ویس۔۔۔ لباس

ہ

ہاہا کار۔۔۔ رولا چنچ پکار

ہٹھ والا۔۔۔ ضدی

ہم ہما کے۔۔۔ خوشی نال اکٹھے ہو کے

ہنڈے ورتے۔۔۔ استعمال کیجے ہوئے

جیل کے، برداشت کر کے

ن

نابری۔۔۔ بغاوت

ناقہ۔۔۔ اُنٹنی

نات۔۔۔ نباتات، گھاہ وغیرہ

نخلستان۔۔۔ صحرا وچ رکھاں دا جھنڈ

نفاق۔۔۔ نا اتفاق، بھٹ

نفی۔۔۔ نہ، اپنی ذات دا انکار

نقارہ۔۔۔ وڈا ڈھول

نماشان۔۔۔ شام ویلے

نماناں۔۔۔ عاجز، غریب و چارا

نمو جھان۔۔۔ شرمندہ، غمگین

ندیے۔۔۔ بُرا کیجیے

نیلی دہار۔۔۔ اکاس بیل

پنجابی وچ لفظ سازی دے طریقے

پنجابی وچ لفظ سازی دے کئی طریقے نیں جیہناں نال اک لفظ توں اگے کئی لفظ بنائے جاسکدے نیں۔ اتھتھے طالب علم دی رہنمائی لئی کجھ طریقے درج کیے جاندے نیں۔

لفی بنان دے طریقے

۱۔ کسے لفظ وچ لفی دے معنی پیدا کرن لئی اوس دے شروع وچ ”الف“ دا وادھا کردتا جاند اے۔ مثال دے طور تے

مٹ۔ امٹ۔ موڑ۔ اموڑ۔ جوڑ۔ اجوڑ۔ مر۔ امر۔ لونا۔ لونٹا

۲۔ لفظ وچ لفی دے معنی پیدا کرن لئی اوس دے شروع وچ ”ک“ دا وادھا۔ مثال دے طور تے:

راہ۔ کراہ، چچ، پچ، پکت۔ ڈھب۔ کڈھب۔ ویلا۔ کویلا۔ ذات۔ کذات۔

۳۔ کجھ لفظاں دے شروع وچ ”الف نوں“ لگا دتا جائے۔ مثال دے طور تے:

پڑھ۔ اُن پڑھ۔ جان۔ اُنجان، تھک۔ اُن تھک، جھک۔ اُنجھک

۴۔ ”بے“ دا شروع وچ وادھا کرن نال کجھ لفظاں دے معنی لفی بن جاندے نیں جویں ایہہ لفظ:

سواد۔ بے سواد، ہوش۔ بے ہوش۔ سمجھ۔ بے سمجھ۔ فیض۔ بے فیض

ضرب ”ب“ دا وادھا کردین نال بعض لفظ لفی دے معنی دین لگ پندے نیں۔ جویں ایہہ لفظ: شرم۔ بے شرم، ہوش۔ بیہوش۔

۵۔ ”ن“ دا وادھا کردین نال وی لفی بن جاندی اے۔ مثال دے طور تے:

ڈر۔ نڈر۔ کھو۔ نکھو۔ مرد۔ نمد۔ دیدہ۔ نادیدہ

۶۔ کجھ لفظاں دے شروع وچ فارسی طریقے مطابق سابقے لاکے وی لفی دے معنی پیدا کیے جاسکدے نیں جویں ایہہ لفظ:

حاضر۔ غیر حاضر، زور۔ کمزور، سمجھ۔ ناسمجھ، بختی۔ کم بختی

محفف بنان دے طریقے

پنجابی وچ بعض ویلے کئے کئے ایسے لفظ وی بوے جاندے نیں جیہڑے زیادہ لفظاں دا مفہوم ادا کردے نیں۔ مثال دے طور تے:

۱۔ مکھے: میں آکھیا، دا محفف اے۔

۲۔ آکھے: اوس آکھیا، دا محفف اے۔

۳۔ پن پنسیری یا پنسیری: پیچ پنسیری، دا محفف اے۔

۴۔ پن: پانی، دا محفف اے۔ ایہدے توں اگے لفظ پن بجلی، پن چکی تے پگھٹ بنائے جاسکدے نیں۔

۵۔ وچ، دا، ”و“ اڈا دین نال خالی ”چ“ رہ جاند اے پر معنی پورے نکلدے نیں۔

جویں گھر چ، بزار چ، سکول چ، کالج چ، دفتر چ۔

۶۔ شیشے دا محفف، شیش۔ مثلاً شیش محل

۷۔ گلا دا محفف۔ کل کل جگ۔ کل مونہاں۔ کل جیہا

امتحانی پرچیاں دی تدوین لئی سفارشات

- ۱۔ گیارہویں جماعت لئی
- ۳۰ نمبر
- نثر۔ ۳۰ نمبر (سیاق و سباق دے نال مفہوم تشریح
- ۱۰ نمبر
- خلاصہ، مرکزی خیال
- ۳۰ نمبر
- نظم۔ (شعراں دی تشریح مع شاعر داناں)
- ۳۰ نمبر
- لوک اصناف۔ (اکھان، لوک شاعری دا اصناف)
- ۱۵ نمبر
- شعراں دی حیاتی تے فن
- ۱۵ نمبر
- کل نمبر۔ ۱۰۰

مطالعے لئی کتاباں

مرتبہ سلطان الطاف علی۔	ابیات سلطان باہو رحمۃ اللہ علیہ
مولوی غلام رسول عالمپوری رحمۃ اللہ علیہ	احسن القصص
عارف عبد المتین	اکلاپے داماسفر
مرتبہ محمد آصف خاں	آکھیا بابا فرید نے
مرتبہ حفیظ تائب	پنجابی نعت
مرتبہ مقصود ناصر چودھری	پنجاب دے لوک گیت
عبد الغفور قریشی	پنجابی ادب دی کہانی
مرتبہ ڈاکٹر شہباز ملک	پچی روٹی
احمد رائی	ترنجن
میراں بخش مہناس	جٹ دی کرتوت (ناول)
مرتبہ محمد آصف خاں	جنگ ہند پنجاب
شریف کجانی	جگراتے
پیر فضل گجراتی	ڈوگھے پنڈے
نواز	ڈوگھیاں شاماں
ڈاکٹر اسلم رانا	رنگ سنگ
عبد الکریم شمر	پچی سرکار
باشم شاہ رحمۃ اللہ علیہ	سستی
میاں محمد بخش رحمۃ اللہ علیہ	سیف الملوک
منیر نیازی	سفر دی رات
فضل شاہ نواں کوٹی	سوہنی مینوال
مرتبہ ڈاکٹر نذیر احمد	کلام نیکے شاہ رحمۃ اللہ علیہ
مرتبہ ڈاکٹر نذیر احمد	کلام شاہ حسین رحمۃ اللہ علیہ
نجابت	ناور شاہ دی وار
ڈاکٹر سید اختر جعفری	نویں زاویے
حافظ برخوردار	مرزا صاحبان
ڈاکٹر رشید احمد	منزلاں
ڈاکٹر فقیر محمد فقیر	مہکدے پھل

ڈاکٹر سید اختر جعفری	-----	ویروے
مرتبہ عبدالعزیز ایڈوکیٹ مرتبہ شریف صابر	-----	ہیر وارث شاہ رحمۃ اللہ علیہ
ڈاکٹر محمد باقر	-----	ہٹھ (ناول)
ڈاکٹر اسلم رانا	-----	حرفِ حقیقت
ڈاکٹر اسلم رانا	-----	رمزِ روایت
ڈاکٹر عصمت اللہ زاہد	-----	ادبِ سمندر
ڈاکٹر عصمت اللہ زاہد	-----	آکھ نوشہ قادری

نمونہ ماڈل پیپر ”پنجابی“

برائے انٹرمیڈیٹ پارٹ-1

کل نمبر: 60

(حصہ انشائیہ)

(حصہ انشائیہ) وقت: 2:15 گھنٹہ

- سوال 1: تھلے دتے گئے سوالاں دے مختصر جوابات دیو۔
- ڈرامہ ”ٹاپلی تھلے“ نوں کیا اخلاقی سبق ملدا اے؟
 - بابا فرید گنج شکر دے شلوکاں توں کیا پیغام ملدا اے؟
 - کسے پنج مشہور لوگ گیتاں دے ناں دسو؟
 - شاہ عبد الطیف بھٹائی دی شاعری دیاں خوبیاں بیان کرو۔
 - ”آن ڈٹھے روگ“ وچ کیمڑے روگاں دا ذکر ملدا اے؟
 - ناول ”پاکستان بن گیا اے“ دے مرکزی کردار تے اوس دے خاندان اُتے ہندوآں نے کیمڑے ظلم کیسے؟
 - لوک گیت دی مشہور صنف ”بولیاں“ توں کیا مراد اے؟
 - افسانہ ”کھوپڑیاں تے آہٹے“ وچ مصنف نے رات دا منظر کیمڑے لفظاں نال اکیلیا اے؟
 - انور مسعود نے اپنی نظم ”جمہ بزار“ وچ کیمڑیاں شیداں دا ذکر کیا اے؟
 - پنجابی زبان دے جدید دور دے شاعراں نے اپنی شاعری وچ معاشرے دے کیمڑے کو بھجاں دا ذکر کیا اے؟
- (حصہ دوم)

سوال 2: تھلے دتے ہوئے پیرے دی تشریح تے سابق دے حوالے نال تے جز دی تشریح شاعر تے شعری حوالے نال کرو۔

- سیانے آکھ دے نیں کہ باراں کوہاں تے زبان بدل جاندا اے۔ ہر علاقے دے طبعی، سیاسی تے سماجی حالات دکھو وگھ ہوندا اے نیں۔ ایہہ حالات اک پاسے اُچار انگاں نوں متاثر کردے نیں تے دوجے پاسے لوکاں دی رہت بہت اُتے اپنے اثرات قائم کر دے نیں۔ انج باراں کوہاں تے جاکے لوکاں دا لہجہ بدل جاندا اے۔ ایس بدلے ہوئے لہجہ نوں علاقے دی مناسبت نال وکھراناں دے دتا جاندا اے۔ جو یں لاہوری، ملتان دی وغیرہ۔

(ii) آپ کر گھر خواہش کر کے اربع عناصر گونی

ترے قسماں پیداںش اوس تھیں رنگ برنگی ہوئی

ہک جماد ہوئے اوس وچوں نہ اوہ ہلدے جلدے

ہونہا تاں نہ مردے پھلدے پھلدے پھلدے

”پاکستان بن گیا اے“ یا ”ٹاپلی تھلے“ دا خلاصہ لکھو۔

سوال 3-

صوفی شاعر ”وارث شاہ رحمۃ اللہ علیہ“ دی حیاتی اُتے نوٹ لکھو۔

سوال 4-

”شہری حیاتی دے دکھ سکھ یا پسندیدہ صوفی شاعر اُتے پنجابی وچ بھرواں مضمون لکھو۔

سوال 5-

نمونہ ماڈل پیپر ”پنجابی“

معروضی

برائے انٹرمیڈیٹ پارٹ-I

وقت: 45 منٹ

کل نمبر: 40

رول نمبر ہندسوں میں -----

الفاظ میں -----

نوٹ: اپنا رول نمبر مختص جگہ تک لکھو۔ کنیا ہو یا کسی وی طریقے نال مٹا کے لکھیا ہو یا یا کچی پنسل نال لکھیا ہو یا جواب غلط بنیا جاوے گا۔

سوال 6- تھلے دتے گئے سوالاں دے چار ممکنہ جواب دتے گئے نیں۔ صحیح جواب اتے (✓) لاؤ۔

15

(i) ڈرامہ ”ٹاہلی تھلے“ وچ کیزا جوان خون دین لئی گیا سی۔

(الف) گانگو (ب) چوہدری (ج) بھٹو (د) دولو

(ii) منیر نیازی نے کیزیاں زبانوں وچ شاعری کیتی؟

(الف) پنجابی تے اردو (ب) سندھی تے بلوچی (ج) انگریزی تے سرائیکی (د) سنسکرت

(iii) واقعہ معراج شریف تے حضورؐ نے کس جانور تے بیٹھ کے آسمان دی سیر کیتی؟

(الف) گھوڑا (ب) ہاتھی (ج) براق (د) اونٹ

(iv) شاہ عبدالطیف بھٹائی ”کس زبان دے شاعر نیں؟

(الف) اردو (ب) سندھی (ج) سرائیکی (د) پنجابی

(v) پنجابی دے مشہور ندرھڑک شاعر بٹھے شاہ رحمۃ اللہ علیہ دا اصل ناں کیسی؟

(الف) سید عبداللہ رحمۃ اللہ علیہ (ب) سید غلام مصطفیٰ (ج) مولوی غلام مرتضیٰ (د) مولوی محی الدین محدث

(vi) سید وارث شاہؒ نے کیمبر مشہور شاہکار تخلیق کیا؟

(الف) سکی پنوں (ب) ہیر رانجھا (ج) مرزا صاحبان (د) سوہنی مینوال

(vii) شریف کنجانی کس شہر وچ پیدا ہوئے؟

(الف) شیخوپورہ (ب) اسلام آباد (ج) لاہور (د) گجرات

(viii) انگریزاں نے کس سال وچ پنجاب اُتے قبضہ کیا؟

(الف) 1752ء (ب) 1849ء (ج) 1699ء (د) 1888ء

(ix) بابا فرید گنج شکر رحمۃ اللہ علیہ دا کلام پنجابی دی کیمڑی صنف وچ مملد اے؟

(الف) رباعی (ب) سی حرفی (ج) کافی (د) شلوک

(x) کہانی ”کپاہ وچ“ مرکزی کردار نوں بچپن وچ کیمڑی بیماری سی؟

(الف) نیندرو وچ چلن دی (ب) سر درد (ج) ڈپریشن (د) ٹائیفائیڈ

- (xi) لفظ ”ماہیا“ کتھوں نکلیا اے؟
 (الف) دکھاں دا بیان (ب) امنگاں (ج) پاکیزہ سدھراں (د) ماہ یعنی چن
- (xii) ناول ”پاکستان بن گیا اے“ وچ احما ہندوستان توں پاکستان کس سواری تے آیا؟
 (الف) چھکڑا (ب) ریل گڈی (ج) کار (د) جہاز
- (xiii) افسانہ ”کھوپڑیاں تے آٹھن“ دے مرکزی کردار دا پیشہ کیہ سی؟
 (الف) ڈاکٹر (ب) استاد (ج) انجینئر (د) کیمسٹ
- (xiv) پیر فضل گجراتی کس علاقے دے وسنیک سن؟
 (الف) گوجرانوالہ (ب) سندھ (ج) گجرات (د) لاہور
- (xv) شاہ حسین پنجابی دی کیہڑی صنف دے شاعر نیں؟
 (الف) غزل (ب) سی حرفی (ج) کافی (د) لوک گیت
- سوال 7: تھلے دے گئے فقریاں نوں مکمل کرو۔

- (i) لندن دی انڈر گراؤنڈ ریل نوں عام لوک _____ آکھ دے نیں۔
- (ii) نہ پنجابی، نہ سرحدی، نہ سندھی، نہ مکرانی سب کچھ ہونداں سب توں پہلاں توں ایک _____ بن۔
- (iii) حضرت سلطان باہو رحمۃ اللہ علیہ _____ پیدا ہوئے۔
- (iv) لوری ہال نوں _____ کراؤن تے _____ واسطے گایا جاندا اے۔
- (v) پاکستان دا مطلب کیہ اے _____
- (vi) حضرت بہاؤ الدین زکریا رحمۃ اللہ علیہ داحزار _____ وچ اے۔
- (vii) لوک گیت دا مطلب _____ اے۔
- (viii) ”پاکستان بن گیا اے“ ڈاکٹر محمد باقر دے ناول _____ وچوں اقتباس اے۔
- (ix) واقعہ معراج شریف نوں حضور صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نے _____ آسماناں دی سیر کیتی۔
- (x) بابا فرید رحمۃ اللہ علیہ داعرس ہر سال _____ دے مہینے وچ ہوند اے۔
- (xi) حضرت یوسف علیہ السلام اپنی _____ دی قبر تے گئے۔
- (xii) انور مسعود _____ وچ پیدا ہوئے۔
- (xiii) عارف عبدالحق نے اردو تے _____ زبان وچ شاعری کیتی۔
- (xiv) ”پنجابی زبان دی کہانی“ دا لکھاری _____ اے۔
- (xv) کافی ”ربا میرے حال دا محرم توں“ _____ شاعر دا کلام اے۔

سوال نمبر 8۔ کالم (الف) تے کالم (ب) وچ دتے گئے لفظاں توں ملا کے جواب کالم (ج) وچ دیو۔

کالم (الف)	کالم (ب)	کالم (ج)
(i) الہر بلکھڑ باوے دا	تعلیم بالغاں	
(ii) محمد آصف خاں	جدید دور دا پنجابی شاعر	
(iii) قتال	سی حرفی	
(iv) کھوپڑیاں تے آٹے	پنجابی زبان دی کہانی	
(v) معراج شریف	حمد	
(vi) عارف عبد المتین	بادا کنک لیاؤے گا	
(vii) سلطان باہو رحمۃ اللہ علیہ	ملکہ وکٹوریہ دا دور	
(viii) میاں محمد بخش رحمۃ اللہ علیہ	نظم ”تواں توں یو“	
(ix) ثیوب ٹیشناں دا مڈھ	کڑیاں دی کھیڈ	
(x) احمد راسی	تحفہ نمازاں دا	